

IZAZOVI U HRANIDBI BROJLERA U 21. STOLJEĆU

Janječić¹, Z.

U cjelokupnom procesu proizvodnje brojlerskog mesa hranidba će u nadolazećim godinama odigrati jednu od važnijih uloga. Kao što je poznato, komercijalna brojlerska industrija svoj je začetak imala u pedesetim godinama prošloga stoljeća kada se je započelo s potpunom integracijom proizvodnog procesa u koju su bili uključeni proizvodnja jednodnevnih pilića, proizvodnja krmnih smjesa te obrazovanje uzgajivača odnosno radnika na farmama. Linearno programiranje sredinom pedesetih godina prošlog stoljeća pokazalo je za potrebu korištenje sintetskog metionina a kasnije i lizina u sastavljanju potpunih krmnih smjesa. No, u proteklih je pedeset godina, zahvaljujući spoznajama iz provedenih istraživanja, došlo do značajnih promjena u hranidbi brojlera, a za vjerovati je da će i u budućnosti biti nastavljen isti trend. S tim više, jer će u 21. stoljeću hranidba brojlera još više biti vezana uz zakone o očuvanju okoliša, a manje uz stvarne hranidbene potrebe životinja.

Jedan od osnovnih problema u očuvanju okoliša je izlučivanje fosfora putem izmeta. Ovo je već duže vrijeme problem u zemljama EU, a sada kao osnovni problem dolazi i u drugim dijelovima svijeta, poglavito u nekim područjima SAD-a gdje se odvija intenzivna brojlerska proizvodnja. Za sada je izlučivanje fosfora putem izmeta moguće smanjiti dodavanjem fitatnih enzima u krmne smjese za hranidbu brojlera u pojedinim fazama uzgoja, no malo je vjerojatno hoće li u budućnosti biti moguća potpuna eliminacija fosfora iz izmeta. Tome će zasigurno doprinijeti i genetičari koji se bave proizvodnjom hibrida različitih varijeteta žitarica koje sadrže niži postotak fitatnog fosfora. Premda su oči javnosti u problemu s okolišem do danas bile okrenute prema fosforu, sve više je onih koji problemu izlučivanja dušika i minerala u tragovima posvećuju sve više pažnje. Izlučivanje dušika

se donekle može smanjiti umješavanjem sintetskih aminokiselina u krmne smjese za hranidbu brojlera radi uspostave boljeg odnosa aminokiselina u obroku ali ne može biti potpuno eliminirano. Korištenje organskih oblika minerala u tragovima ima malu prednost u poboljšanju probavljivosti ali značajno povećava troškove.

Antibiotici kao promotori rasta u hranidbi brojlera su već odavno zabranjeni u zemljama EU i prema tome i u zemljama koje brojlere izvoze u zemlje EU, dok je i većina proizvođača i kupaca u SAD-u u načelu za zabranu korištenja antibiotika u svrhu promotora rasta. Stoga je za vjerovati da će se u budućnosti kao njihova zamjena u promociji rasta brojlera sve više koristiti drugi pripravci kao što su prebiotici, probiotici i sl.

U današnjoj komercijalnoj brojlerskoj industriji postoji vrlo velika varijacija glede završnih tjelesnih masa pilića koje variraju od 1 do 2,5 kilograma, a za neke specijalne prilike traže se pilići teški 5 i više kilograma. To u većini slučajeva predstavlja problem za nutricioniste koji trebaju sastaviti optimalne krmne smjese kojima će se podmiriti hranidbene potrebe različitih kategorija brojlera. U tome će im umnogome pomoći genetičari koji će i u budućnosti stvarati hibride brojlera s brzim i sporim porastom, koji će uz primijenjenu hranidbu postizati završne tjelesne mase prilagođene potrebama tržišta.

Dosadašnji pristup u hranidbi jednodnevne peradi, podrazumijevao je hranidbu tek pri smještaju u peradnjake, te je time gladovanje peradi iznosilo i do 72 sata nakon valjenja. Hranidbene potrebe peradi u prva 72 sata su različite od onoga što im nude standardni starteri. Novi pristup prakticira hranidbu peradi u samoj valionici, te tijekom transporta do peradnjaka. Za hranidbu se koriste proizvodi kojima se podmiruju hranidbene potrebe peradi, a koji

¹ Dr. sc. Zlatko Janječić, docent, Agronomski fakultet, Svetšimunska cesta 25

se doziraju direktno u uglove kutija za transport u količini 400-600 g/100 ptica. Novim pristupom u hranidbi jednodnevne peradi sažeto gledano postiže se poboljšani razvoj gastrointestinalnog i imunskog sustava, poboljšani proizvodni rezultati kao što su dnevni prirast, završna tjelesna masa i konverzija hrane, smanjeni postotak mortaliteta, kako u početnim, tako i u završnim proizvodnim fazama različitih vrsta i kategorija peradi. Korištenje ovakve skuplje hrane u prva tri dana života peradi ima i svoju ekonomsku opravdanost.

U dosadašnjim obrocima za hranidbu brojlera žitarice su zauzimala od 50-60 %. Ukupna svjetska proizvodnja žitarica uglavnom je korištena za hranidbu životinja i za hranidbu ljudi. Ovaj se odnos dramatično mijenja u posljednjih nekoliko godina, sa značajnim udjelom žitarica za proizvodnju etanola. Značajno je da će u bliskoj budućnosti u SAD-u u prosjeku oko 40% od ukupne proizvodnje kukuruza biti iskorišteno za proizvodnju alkohola. Nusproizvodi te industrije se na sreću mogu koristiti u hranidbi određenih kategorija domaćih životinja. Bude li cijena nafte na tržištu i dalje rasla sve više će se neka od krmiva koja su se do sada u izvornom obliku koristila za hranidbu životinja koristiti za gori-

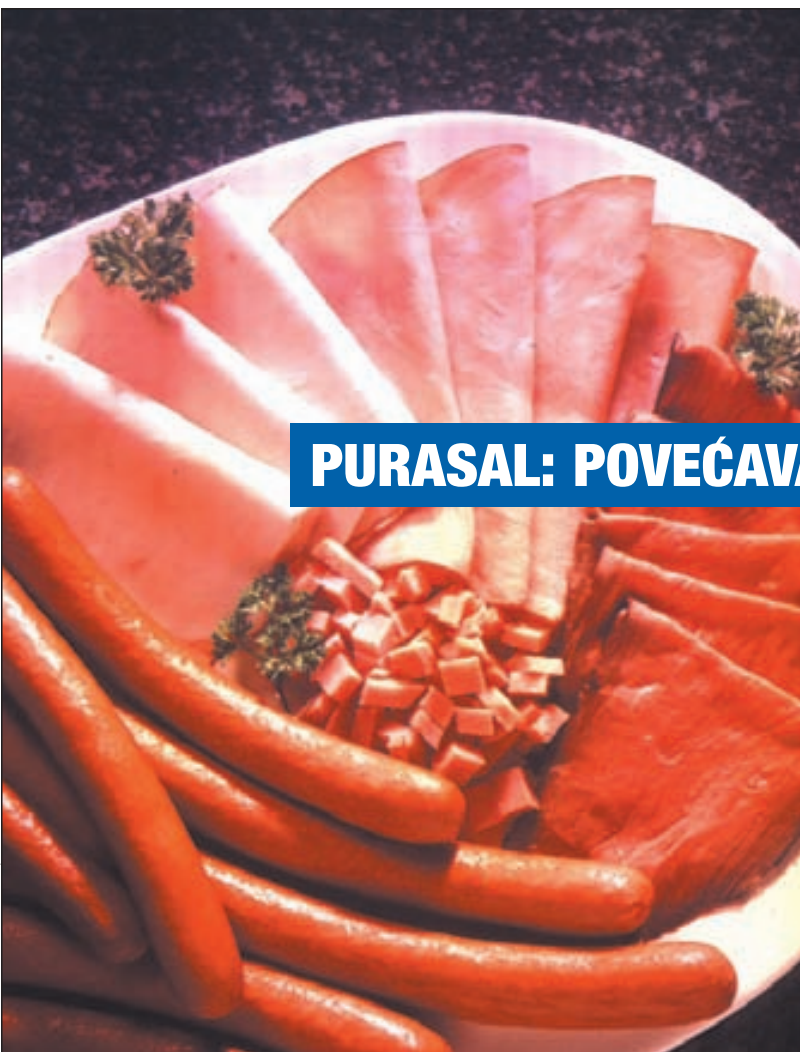
vo, dok će nutricionisti trebati nusproizvode te industrije ugraditi u krmne smjese za hranidbu životinja.

Postotak porasta svjetske proizvodnje kukuruza i soje u svijetu s genetski modificiranim organizmima raste i taj će se trend nastaviti. U bliskoj budućnosti nutricionisti će na raspolaganju imati varijetete s više ulja u kukuruza, žitarice s nižim sadržajem fitnskog fosfora, uljane repice s manju glukozinolata i sl. Biljni genetičari rade na poboljšavanju aminokiselinskog sastava u žitaricama i uljaricama. No, pitanje je koliko će takvi genetski preinačeni proizvodi moći biti korišteni u hranidbi brojlera, poglavito u zemljama EU gdje su i danas zabranjeni.

Hrvatska je posljednjih godina preplavljena različitim dodacima koji se koriste u hranidbi brojlera kao poboljšivači proizvodnih svojstava. Većina njih nije prethodno testirana u našim uvjetima proizvodnje te je stoga potrebno naglasiti, da je sve nove proizvode koji se uvode u hranidbu brojlera potrebno temeljito istražiti i znanstveno dokazati, a tek onda uvesti u masovno korištenje pri sastavljanju krmnih smjesa za hranidbu brojlera u Hrvatskoj.

Prispjelo / Received: 25.01.2006.

Prihvaćeno / Accepted: 06.02.2006. ■

PURASAL® prirodni natrijev i kalijev laktat koriste se u proizvodnji mnogih proizvoda od mesa, stoke za klanje i peradi. Osnovne osobine PURASAL-a su:

- Povećava održivost proizvoda
- Poboljšava senzorska svojstva proizvoda
- Inhibira razvoj patogenih bakterija
E. coli-*C. botulinum*-*L.monocytogenes*

PURASAL: POVEĆAVA MIKROBIOLOŠKU STABILNOST

American Barrings Corporation
Representative office Vienna
AUSTRIA
Tel./Fax: + 43 1 600 4125
E-mail: abc.map@chello.at

PURAC Deutschland GmbH
Mainzer Strasse 160
55411 Bingen/Rhein
Germany
Tel. + 49 6721 181740
Fax: + 49 6721 181750
E-Mail: pge@purac.com

www.purac.com